

EUPL

European Union Public Licence

v.1.1

Vadlīnijas lietotājiem un izstrādātājiem

Šīs vadlīnijas izstrādāja *OSOR* (Eiropas Atvērtā pirmkoda observatorija un krātuve) konsorcijs:

Autors:

Patriss Emanuels Šmits (*Patrice-Emmanuel Schmitz*)

Atruna

Šajā dokumentā ir pausts tikai autoru viedoklis, kas nekādā gadījumā nav interpretējams kā Eiropas Komisijas oficiālā nostāja.

Eiropas Komisija negarantē šajā pētījumā sniegtās informācijas precizitāti un neuzņemas atbildību par tās izmantošanu. Atsaucē šeit uz atsevišķiem izstrādājumiem, specifikācijām, procesiem vai pakalpojumiem, norādot firmas nosaukumu, preču zīmi, ražotāju vai citu informāciju, nenozīmē, ka Eiropas Komisija to apstiprinājusi, iesaka vai akceptē.

Autori ar vislielāko rūpību no likumīgajiem īpašniekiem vai to juridiskā pārstāvja ir ieguvuši nepieciešamās atļaujas, lai izmantotu oriģināldokumentu daļas, tostarp ilustrācijas, kartes un diagrammas, kuras aizsargā intelektuālā īpašuma tiesības.

Autortiesības

Šo ziņojumu aizsargā autortiesības. © Eiropas Kopiena, 2007 un 2009.

Pārpublicēšana, iekļaujot atsauci uz informācijas avotu, ir atļauta, izņemot pārpublicēšanu komerciālos nolūkos.

Saturs

1.	KĀDS IR ŠO VADLĪNIJU MĒRĶIS?	1
2.	KAS IR ŠO VADLĪNIJU MĒRĶAUDITORIJA?	2
3.	EUPL LICENCĒTAS PROGRAMMATŪRAS IZMANTOŠANA	3
3.1.	IZPRATNE PAR LICENCĒŠANAS PRINCIPIEM	3
3.2.	IZPRATNE PAR F/OSS PRINCIPIEM	3
3.3.	AR EUPL LICENCĒTA KODA LIETOŠANA: JŪSU TIESĪBAS UN PIENĀKUMI	5
3.3.1.	Jūsu tiesības ir noteiktas EUPL 2. pantā	5
3.3.2.	Jūsu pienākumi ir noteikti EUPL 5. un 6. pantā	5
3.4.	KO NODROŠINA PROGRAMMATŪRA AR EUPL LICENCI?	8
3.5.	GARANTIJAS, ATBILDĪBA, PIEMĒROJAMIE TIESĪBU AKTI	9
3.6.	TURPMĀKĀ IZSTRĀDE UN LIETOŠANA KOPĀ AR CITU PROGRAMMATŪRU	10
3.7.	Vai EUPL IR MODIFICĒJAMA?	10
4.	SAVAS PROGRAMMATŪRAS IZPLATĪŠANA AR EUPL	11
4.1.	PRIEKŠNOSACĪJUMI	11
4.2.	PĀRBAUDIET SAVAS PROGRAMMATŪRAS ĪPAŠUMTIESĪBAS UN INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBAS	11
4.3.	F/OSS PRINCIPU PIEMĒROŠANA (KOPIENAS VEIDOŠANA)	12
4.4.	KĀPĒC LICENCE IR SVARĪGA?	12
4.5.	LĒMUMS PUBLICĒT PROGRAMMATŪRU AR F/OSS LICENCI	13
4.6.	LĒMUMS PAR EUPL IZVĒLI PROGRAMMATŪRAS LICENCĒŠANAI	13
4.7.	ATSAUCI UZ LICENCI NORĀDIET PIRMKODĀ	13
4.8.	PARAUGPRAKSE EUPL LĪGUMA IZVEIDĒ	15
4.9.	PIEKRIŠANA LICENCES ŅĒMĒJU APSTIPRINĀŠANAI NAV JĀREĢISTRĒ	15
4.10.	KRĀTUVE, KURĀ JĀNODROŠINA PIRMKODS	16
4.11.	KĀ UN KUR INFORMĒT PAR SAVU LĒMUMU?	16
5.	EUPL PROGRAMMATŪRAS TURPMĀKĀ IZSTRĀDE VAI INTEGRĒŠANA	17
5.1.	F/OSS TURPMĀKĀS IZSTRĀDES PRINCIPI	17
5.2.	KĀ EUPL NODROŠINA PROGRAMMATŪRAS INTEGRĒŠANU VAI APVIENOŠANU	17
5.3.	KĀPĒC INTEGRĒŠANA IR LIETDERĪGA — KĀPĒC LICENCES VAR IEROBEŽOT INTEGRĒŠANU	17
5.4.	ĪPAŠI AR EUPL SAISTĪTI JAUTĀJUMI	18
5.5.	SADERĪBA AR CITĀM LICENCĒM	18
5.6.	DAŽĀDU LICENČU DARBU APVIENOŠANA	18
5.7.	EUPL SADERĪBAS NOTEIKUMU IETEKME UZ CITA DARBA LICENCĒŠANAS NOSACĪJUMIEM	20
6.	JAUNAS EUPL VERSIJAS	21
7.	SECINĀJUMI	22

KĀ IZMANTOT *EUPL* ?

Vadlīnijas lietotājiem un izstrādātājiem

1. Kāds ir šo vadlīniju mērķis?

Šajās praktiskajās vadlīnijās sniegta informācija par to, kā:

- izmantot programmatūru, kuru izplata ar Eiropas Savienības sabiedriskās licences (*EUPL*) jaunāko versiju v. 1.1,
- izmantot šo licenci, lai izplatītu savu programmatūru.

Lai gan tās sniedz atbildi uz jautājumu „kas ir *EUPL* ?”, galvenā uzmanība ir pievērsta *EUPL* izmantošanas iespējām atkarībā no tā, kas jūs esat — programmatūras īpašnieks, autors (licences devējs) vai lietotājs.

Programmatūras koplietošana, kas ir būtisks „brīvā vai atvērtā pirmkoda programmatūras” (*F/OSS*) princips, ir viens no efektīvākajiem veidiem tās lietošanas veicināšanā un kvalitātes uzlabošanā (dodot iespēju citiem izstrādātājiem pārbaudīt, pilnveidot vai paplašināt funkcionalitāti), kā arī izmaksu samazināšanā, neizgudrojot riteni no jauna.

Šādu koplietošanu valsts pārvaldē vienbalsīgi ieteica par elektroniskās pārvaldes politiku atbildīgie Eiropas valstu ministri¹.

Tomēr — ja kāds izstrādā programmatūru, tās autors rada īpašumu. Ja izstrādātājs ir valsts pārvaldes darbinieks vai amatpersona, parasti attiecīgā valsts pārvaldes iestāde kļūst par izstrādātās programmatūras īpašnieci. Ja autors ir valsts pārvaldes līgumdarba izpildītājs, iespējams, ka pakalpojumu līgumā noteikts, ka visas īpašumtiesības, tostarp visas īstenojamās ar autortiesībām saistītās tiesības, iegūst attiecīgā iestāde (šis nosacījums jāpārbauda katrā atsevišķā pakalpojumu līgumā starp valsts pārvaldes iestādi un programmatūras pakalpojumu sniedzēju). Datoru programmatūru aizsargā autortiesību likums. Autortiesību likums attiecīgā darba īpašniekam piešķir atsevišķas tiesības, nosakot, ka citu personu rīcība, lietojot vai pielāgojot šo darbu kā savējo bez īpašas atļaujas vai „licences”, ir nelikumīga.

Līdz ar to, sekmējot programmatūras koplietošanu, atkārtotu izmantošanu un pilnveidošanu, Eiropas Komisija ir radījusi *EUPL*, lai aizsargātu gan autoru intereses (saglabājot viņu autortiesības un nepieļaujot, ka viņu darbus piesavinās trešās personas), gan lietotāju intereses (nodrošinot viņiem visas *F/OSS* licenču piešķirtās tiesības, t. i., tiesības lietot, modificēt un tālākizplatīt programmatūru).

EUPL radīšana ir unikāla procesa rezultāts. Pirms Eiropas Komisijas neviena šāda līmeņa iestāde nav publicējusi vai izlēmusi sistemātiski lietot *F/OSS* licenci. Šī licence ir trīs gadu darba — dažādu *F/OSS* licenču pētījumu un analīzes — rezultāts, konstatējot, ka esošās licences neapmierina visas prasības. Tika sagatavoti trīs juridiska rakstura ieteikumi. Eiropas Komisija noorganizēja publisku forumu un starptautisku

Ministru deklarācija, kuru vienbalsīgi apstiprināja 2005. gada 24. decembrī Mančestrā, Apvienotajā Karalistē
(<http://archive.cabinetoffice.gov.uk/egov2005conference/documents/proceedings/pdf/051124declaration.pdf>).

juristu konferenci. Beidzot 2007. gada janvārī Eiropas Komisija apstiprināja *EUPL* v.1.0 (angļu, franču un vācu valodā). Šā Eiropas Komisijas lēmuma, 2008. gada janvārī pieņemtā otrā lēmuma (ar kuru *EUPL* v.1.0 tika apstiprināta 19 citās Eiropas valodās) un 2009. gada janvārī pieņemtā trešā lēmuma, ar kuru ieviesa vairākus licences teksta precizējumus visu valodu versijās (*EUPL* v.1.1), pamatojums ir:

- nepieciešamība nodrošināt *EUPL* juridisko spēku visās Eiropas Savienības oficiālajās valodās, ievērojot valodu daudzveidības principu, ko nosaka Eiropas Savienības Pamattiesību harta;
- nepieciešamība *EUPL* ievērot dalībvalstu un Kopienas tiesību aktu specifiku un daudzveidību (autortiesību terminoloģiju,

informāciju, garantijas, atbildību, piemērojamos tiesību aktus un jurisdikciju);

- nepieciešamība nodrošināt *EUPL* lejupeju saderību ar citām saistītajām licencēm.

EUPL ir „juridisks instruments”, ko Eiropas Komisija jau izmanto programmatūras izplatīšanā un kuru var izmantot arī daudzi citi programmatūras pakalpojumu sniedzēji, tostarp Eiropas Savienības dalībvalstu iestādes.

Šo vadlīniju mērķis ir sniegt jums — atkarībā no jūsu pienākumiem — skaidrojumu un konkrētas atbildes uz iespējamiem jautājumiem, kuri var rasties, izmantojot *EUPL* programmatūras izplatīšanā vai saskaņā ar *EUPL* licencētas programmatūras lietošanā.

2. Kas ir šo vadlīniju mērķauditorija?

Šīs vadlīnijas ir paredzētas tiem:

- kas vēlas lietot programmatūru, kas laista apgrozībā saskaņā ar *EUPL*;
- kam pieder tiesības uz programmatūru un kas apsver iespēju izmantot *EUPL* kā licenci programmatūras izplatīšanai;
- ir uzsākuši programmatūras izstrādi, varētu integrēt ar *EUPL* licencētu programmatūru un vēlas izlaist attiecīgo programmatūru, izmantojot *EUPL* vai citu *F/OSS* licenci.

Vadlīniju mērķauditorija ir šādas ieinteresētās personas:

- Eiropas Komisijas dienesti, kas pieņem lēmumu par to īpašumā esošas programmatūras izplatīšanu, izmantojot kādu no *F/OSS* licencēm;
- valsts sektora iestādes, kas pieņem lēmumu

izmantot *EUPL*, lai izplatītu tām piederošu programmatūru kā *F/OSS*;

- visas citas ieinteresētās personas, kuras vēlas izmantot *EUPL* savas programmatūras izplatīšanā, tostarp privātā sektora uzņēmumi vai individuāli autori. Lai gan *EUPL* ir īpaši pielāgota Eiropas tiesiskajam regulējumam, to var izmantot arī autori ārpus Eiropas Savienības;
- visi izstrādātāji un lietotāji (iestādes vai fiziskas personas), kas ir *EUPL* licencētas programmatūras potenciālie lietotāji.

3. *EUPL* licencētas programmatūras izmantošana

3.1. Izpratne par licencēšanas principiem

Ja kāds izstrādā programmatūru, iegūto intelektuālo īpašumu tāpat kā literāru vai mākslas darbu aizsargā autortiesību likums.

Autortiesību likums piešķir darba īpašniekam noteiktas tiesības uz to un nosaka juridiskus ierobežojumus citu iespējām izmantot šo darbu. Autortiesības radās, lai aizsargātu rakstītus darbus, un ir lietderīgi atcerēties, ka autortiesību likums datoru programmatūru un ar to saistītos materiālus pielīdzina literāram darbam.

Autortiesības uz kādu darbu — grāmatu vai programmatūru — nozīmē, ka īpašnieki, kas parasti ir sākotnējie autori vai viņu darba devējs, lemj, kurš var kopēt, adaptēt vai izplatīt šo darbu. Parasti to var darīt tikai pats īpašnieks. Pret

jebkuru personu, kas kopē, maina vai izplata cita darbu bez atļaujas, var uzsākt tiesisku darbību.

Atļauju kopēt, mainīt vai izplatīt darbu īpašnieks citām personām var piešķirt, izmantojot licenci, piemēram, *EUPL*.

Šāda licence (kāda ir *EUPL*) uzskatāma par līgumu starp *licences devēju* (programmatūras autoru) un *licences ņēmēju* (programmatūras lietotāju, kurš to var izmantot atbilstoši licences noteikumiem). Ņemiet vērā, ka, nepiekrītot licences noteikumiem, jums parasti nav tiesību izmantot, kopēt, mainīt vai izplatīt programmatūru. Veicot šīs darbības bez licences noteikumu akcepta, jūs pārkāpjat autortiesības.

vajadzībām, kā arī koplietot šīs modifikācijas.

3.2. Izpratne par F/OSS principiem

EUPL v1.1 ir brīvā/atvērtā pirmkoda programmatūras (F/OSS) licence. 2009. gada martā *OSI* (Atvērtā pirmkoda iniciatīva) to sertificēja kā atvērtā pirmkoda licenci, jo tā atbilst atvērtā pirmkoda definīcijai (*OSD*). Licence atbilst arī Brīvās programmatūras fonda (*FSF*) nosacījumiem un nodrošina četras pamatbrīvības:

- brīvība to lietot jebkuram mērķim un jebkuram lietotāju skaitam;
- brīvība iegūt pirmkodu (lai izpētītu programmatūras darbību);
- brīvība koplietot programmatūru un tālāk izplatīt tās kopijas;
- brīvība modificēt, adaptēt un pilnveidot programmatūru atbilstoši specifiskām

Atvērtā pirmkoda iniciatīva (*OSI*)

(sk.: www.opensource.org/docs/definition.php) ir noteikusi desmit *OSD* principus, kam jāatbilst katrai atvērtā pirmkoda licencei.

Brīva izplatīšana

„*Licence neierobežo tiesības pārdot vai nodot programmatūru kā daļu no programmatūras izplatīšanas kopuma, kas ietver programmas no dažādiem avotiem. Licence neparedz autoratlīdzību vai citu maksu par pārdošanu.*”

Informācija par pirmkodu

„*Programmā jābūt pirmkodam, un ir jānodrošina izplatīšana pirmkoda vai kompilētā formātā. Ja kādu programmatūras formātu neizplata ar pirmkodu, jānodrošina publiski labi pieejami līdzekļi pirmkoda iegūšanai, neradot nepamatotas reproducēšanas izmaksas; vēlams risinājums — bezmaksas lejupielāde internetā. Pirmkodam jābūt ērti izmantojamā formātā, kurā programmētājs var modificēt programmu. Aizliegts izmantot apzināti neskaidru pirmkodu. Nav atļautas starpformas, piemēram, sākotnējās apstrādes procesora vai tulkotāja radīts rezultāts.*”

Atļauja radīt un izplatīt atvasinātus darbus

„Licencei jāatļauj modifikācijas un atvasinātu darbu radīšanas iespēja, kā arī to izplatīšana, ievērojot oriģinālās programmatūras licences noteikumus.”

Noteikumi attiecībā uz autora pirmkoda integritāti

„Licence var ierobežot pirmkoda izplatīšanu modificētā formā tikai tādā gadījumā, ja licence nodrošina „ielāpu failu” izplatīšanu ar pirmkodu, lai modificētu programmu izstrādes laikā. Licencei jāpiešķir nepārprotama atļauja izplatīt programmatūru, kas izstrādāta no modificēta pirmkoda. Licencē var būt noteikta prasība, ka atvasinātajiem darbiem ir no oriģinālās programmatūras atšķirīgs nosaukums vai versijas numurs.”

To nosaka apsvērumi, ka pilnveidojumu veicināšana ir laba lieta, tomēr lietotājiem ir tiesības zināt, kurš ir atbildīgs par viņu izmantoto programmatūru. Autoriem un uzturētājiem ir abpusējas tiesības zināt, ko viņi atbalsta, un aizsargāt savu reputāciju. Licence var noteikt, ka izmaiņas vai pilnveidojumi ir nošķirami no pirmkoda.

Personu vai grupu nediskriminēšana

„Licence nevar būt diskriminējoša pret kādu personu vai personu grupu.”

Dažās valstīs var būt eksporta ierobežojumi (embargo) attiecībā uz atsevišķiem programmatūras veidiem; tomēr pati licence nedrīkst ietvert šādus ierobežojumus.

Diskriminācijas novēršana attiecībā uz darbības jomu

„Licence nedrīkst ierobežot tās izmantošanu noteiktā darbības jomā. Piemēram, tā nedrīkst ierobežot programmas izmantošanu uzņēmējdarbībā (komerciāli) vai ģenētiskos

pētījumos.”

Nekādu „papildu” ierobežojumu attiecībā uz licenču izplatīšanu

„Programmai pievienotajām tiesībām jāattiecas uz visām personām, kurām to izplata, bez nepieciešamības iegūt papildu licenci.”

Tas paredzēts, lai nepieļautu iespēju liegt pieeju programmatūrai ar netiešiem līdzekļiem, piemēram, prasot noslēgt neizpaušanas līgumu.

Licenci nedrīkst attiecināt tikai uz atsevišķu izstrādājumu

„Programmai pievienotās tiesības nedrīkst pakļaut nosacījumam, ka tā ir daļa no kādas programmatūras izplatīšanas. Ja programmu izgūst no attiecīgā izplatīšanas kopuma un izmanto vai izplata, ievērojot programmas licences noteikumus, visiem, kas saņem šo programmu, ir jābūt tādām pašām tiesībām kā sākotnēji programmatūras izplatīšanā piešķirtajām.”

Licence nedrīkst ierobežot citu programmatūru

„Licence nedrīkst noteikt ierobežojumus citai programmatūrai, kuru izplata kopā ar licencēto programmatūru. Piemēram, licencē nedrīkst noteikt, ka visām programmām, kuras izplata ar to pašu datu nesēju, ir jābūt atvērtā pirmkoda programmatūrām.”

Licencei jābūt tehnoloģiski neitrālai

„Licences nosacījumi nedrīkst noteikt kādu atsevišķu tehnoloģiju vai interfeisa veidu.”

Pašlaik internets nav vienīgais programmatūras izplatīšanas kanāls (vēl ir, piemēram, lasāmatmiņas kompaktdiski (CD-Rom), datu pārsūtīšanas protokoli (FTP) u. c.). Nākotnē ir iespējami jauni kanāli (kurus vēl izstrādā), un licence nedrīkst būt ekskluzīvi piemērota (vai piesaistīta) kādai atsevišķai tehnoloģijai.

3.3. Ar EUPL licencēta koda lietošana: jūsu tiesības un pienākumi

3.3.1. Jūsu tiesības ir noteiktas EUPL 2. pantā.

„Saņemot” „darbu” (programmatūru un/vai dokumentāciju) saskaņā ar EUPL licenci, jūs iegūstat virkni visā pasaulē izmantojamu, pastāvīgu, neekskluzīvu tiesību bez autoratlīdzības.

„**Visā pasaulē izmantojamas**” nozīmē tādas tiesības, kuras nav ierobežotas telpā: licencēto darbu varat izmantot Eiropā vai ārpus tās vai starptautiskā komunikācijas tīklā.

„**Pastāvīgas**” nozīmē tādas tiesības, kuras nav ierobežotas laikā. Ja jūs ievērojat licences noteikumus, tiesības tiek piešķirtas uz neierobežotu laiku un licences devējs nevar atsaukt piešķirto licenci.

„**Bez autoratlīdzības**” nozīmē, ka licenci jums piešķir bez maksas. Iespējama maksa par papildu pakalpojumiem, piemēram, tehnisko atbalstu (īpašu tehnisko apkalpošanu).

Kopumā ar F/OSS licenci un īpaši ar EUPL jūs kā licences ņēmējs iegūstat šādas iespējas:

- iegūt pirmkodu no brīvas piekļuves krātuves (precīzāk un turpmāk tekstā — repozitorija. Tam nav obligāti jābūt „tīmekļa repozitorijam” (jo licence nav atkarīga no tehnoloģijas), tomēr koda

publicēšana internetā atbilst pašreizējai paraugpraksi;

- lietot darbu (t. i., programmatūru) jebkuros apstākļos un jebkuram mērķim. Tas nozīmē, ka, piemēram, ir atļauta gan privāta, gan publiska lietošana, kā arī lietošana peļņas vai bezpeļņas nolūkā;
- reproducēt darbu. Tas nozīmē kopiju izgatavošanu;
- modificēt oriģinālo darbu un radīt atvasinātus darbus. Tas nozīmē, ka jūs varat pielāgot kodu savām īpašām vajadzībām, iekļaut programmatūru plašākā risinājumā vai pretēji — izgūt no koda tikai jums noderīgās daļas;
- izziņot darbu (t. i., lietot to publiskā tīklā vai izplatīt pakalpojumus — „programmatūra kā pakalpojums” — uz darba bāzes, izmantojot internetu);
- izplatīt darbu vai tā kopijas. Jums ir tiesības izplatīt arī darba modificēto versiju vai atvasinātus darbus, kā norādīts iepriekš;
- aizdot vai iznomāt darbu vai tā kopijas;
- piešķirt apakšlicences tiesības uz darbu vai tā kopijām, t. i., jūs veicat izplatīšanu saskaņā ar licences nosacījumiem (EUPL atbilstoši *copyleft* klauzulai) un ar apakšlicenci nododat jaunajai ieinteresētajai personai visas tās tiesības, kuras jums piešķirtas ar EUPL licenci.

3.3.2. Jūsu pienākumi ir noteikti EUPL 5. un 6. pantā.

Programmatūras lietošana

Ja jūs tikai lietojat programmatūru „tādā formātā, kādā to saņēmāt vai lejupielādējāt”, nemainot pirmkodu un izmantojot programmatūru tikai jūsu vai jūsu organizācijas (vienas iestādes, tirdzniecības juridiskās struktūras) vajadzībām, neizplatot programmatūru un nesniedzot tās informāciju trešām personām, jums nav īpašu pienākumu vai jums piešķirto tiesību ierobežojumu.

Lietojot programmatūru, jūs novēršat neatļautu

lietošanu attiecībā uz iepriekšējo autoru intelektuālo īpašumu: nosaukumiem, logotipiem, preču zīmēm, pakalpojumu zīmēm u. c. Piemēram, jūs varat lietot „CIRCA” (*Communication & Information Resource Centre Administration* (Komunikāciju un informācijas resursu centra pārvalde) — programmatūra, ko Eiropas Komisija licencējusi ar EUPL), lai koplietotu informāciju ar attālinātiem lietotājiem savas organizācijas vai projekta ietvaros, tomēr CIRCA lietošanas fakts nepiešķir jums tiesības izmantot Eiropas Komisijas nosaukumu (vai logotipu) reklāmas nolūkā vai norādei, ka

Eiropas Komisija atbalsta, sekmē vai finansē jūsu darbību.

Programmatūras licencēšana, ja esat oriģināla autors

Ja jūs esat pirmā persona, kas pieņem lēmumu licencēt darbu („oriģināla autors” jeb pirmais licences devējs), jums jānodrošina (un ar licenci jūs sniegsiet oficiālu garantiju), ka jums pieder vai iepriekš ir piešķirtas autortiesības.

Piemēram, ja jūsu pārstāvētā valsts sektora iestāde vēlas licencēt kādu programmatūru, pārbaudiet, vai programmatūras izstrādātāji ir vai ir bijuši šīs iestādes darbinieki vai darba izpildītāji (strādājot jūsu labā atbilstoši pakalpojumu līgumam un nododot visas tiesības jūsu iestādei). Iepriekš minētā oficiālā garantija (sk. *EUPL* 6. pantu) tiek dota, labi redzamā veidā iekļaujot autortiesību informāciju programmatūras kodā (norādot autortiesību turētāja nosaukumu).

Pirmais licences devējs darbā var iekļaut arī tādas atsevišķas programmatūras koda daļas, attiecībā uz kurām licences devējs ir saņēmis t. s. liberālo [*permissive*] licenci vai licenci, kas nav *copyleft* licence, kura līdzīgi kā *New BSD*, *Apache 2.0* vai *MIT* licence pieļauj licencēta koda izplatīšanu, izmantojot citu licenci, t. i., *EUPL*. Šādā gadījumā, lūdzu, rūpīgi iepazīstieties ar liberālās licences noteikumiem — īpaši tiem, kas attiecas uz nosacījumiem vai izplatīšanu un esošo autortiesību zīmju ievērošanu.

Programmatūras modificēšana

Ja saņēmt programmatūru ar *EUPL* licenci un kāda iemesla dēļ vēlaties rediģēt programmatūras kodu, jāievēro sākotnējā autora (t. i., Eiropas Kopienas) un turpmāko pārveidotāju (ja ir) autortiesības, īpaši attiecīgās saistītās atsauces. Tāpēc neizdzēsiet autortiesību atzīmes, ja tādas ir iekļautas pirmkodā, ko izmantojāt sava atvasinātā darba izstrādē.

Ja veicat uzlabojumus, nepārprotami norādiet šo uzlabojumu sākumu un beigas, datumu, kad modifikācijas veiktas, un savu autortiesību atzīmi, kas nepārprotami apliecina, ka jūs esat modifikācijas autors un autortiesību īpašnieks. Lūdzu, izdariet to tūlīt pēc modifikācijas veikšanas, pat ja neplānojat izplatīt šo programmatūru (jo jūsu iestāde vēlāk var pieņemt

pretēju lēmumu). Ja pēc programmatūras modificēšanas vai pilnveidošanas plānojat tās izplatīšanu, neaizmirstiet, ka *EUPL* (6. pants) katram izstrādātājam prasa sniegt vienu oficiālu garantiju, t. i., ka jūs esat iekļautā koda autortiesību īpašnieks vai ka jums ir piešķirta attiecīga licence ar izplatīšanas atļauju.

Programmatūras izplatīšana

Kas ir „izplatīšana”

Atbilstoši *EUPL* definīcijai *izplatīšana* un/vai *izziņošana* sabiedrībai ir darba kopiju jebkāda veida pārdošana, nodošana, aizdošana, iznomāšana, izplatīšana, informācijas sniegšana, nosūtīšana vai pieejamības nodrošināšana citā veidā gan tiešsaistes, gan bezsaistes režīmā, vai piekļuves nodrošināšana darba pamatfunktionalitātei. Definīcija ir ļoti plaša un ietver ne tikai programmatūras „kopiju” veidošanu. Tas, kurš, piemēram, kā interneta pakalpojumu sniedzējs (programmatūra kā pakalpojums) tiešsaistes režīmā nodrošina lietotājiem iespēju strādāt ar programmatūru, izziņo darbu sabiedrībai.

Vai tas nozīmē, ka visiem interneta pakalpojumu sniedzējiem (*ISP*), kuri, iespējams, vienkārši lieto standarta *F/OSS* komponentus (licencētus ar *EUPL*) „kā ir” (neradot atvasinātus darbus), ir jāizpilda izplatītāja saistības (īpaši attiecībā uz noteikumu par repozitoriju, kurā programmatūras pirmkods pieejams)? Nē, tas tikai radītu slogu, kas nav licences mērķis. Tās mērķis ir visu lietotāju (īpaši sākotnējo autoru un turpmāko pārveidotāju) tiesību aizsardzība, ja interneta pakalpojumu sniedzēji nodrošina pakalpojumus, izmantojot tādus atvasinātus darbus, kurus neizpilda un nelicencē citi repozitoriji. Tikai šādos gadījumos interneta pakalpojumu sniedzējiem ir jāpilda izplatītāja pienākumi.

Kā rīkoties, ja jūs „izplatāt” programmatūru

Izplatot programmatūru trešām personām, jāņem vērā divi pienākumi attiecībā uz licences izmantošanu un repozitoriju, kurā pieejams programmatūras pirmkods.

A. Pienākums saistībā ar licenci

Ja jūs izplatāt ar *EUPL* licencētas programmatūras kopijas, šo kopiju piešķiršana vienmēr jāveic saskaņā ar *EUPL* noteikumiem.

Ja jūs esat izstrādājis atvasinātu darbu (t. i., esat modificējis programmatūru, pievienojis papildu funkcionalitāti, tulkojis interfeisu citā valodā

u. c.) un ja jūs izplatāt šo jauno darbu, tā pati *EUPL* licence (nemainot licences noteikumus) ir piemērojama visam atvasinātajam darbam.

1. attēls. *Copyleft* licences

Attiecībā uz iepriekš minēto noteikumu *EUPL* nosaka būtisku izņēmumu: tas ir gadījums, kad obligāti nepieciešama atbilstoša *copyleft* licence.

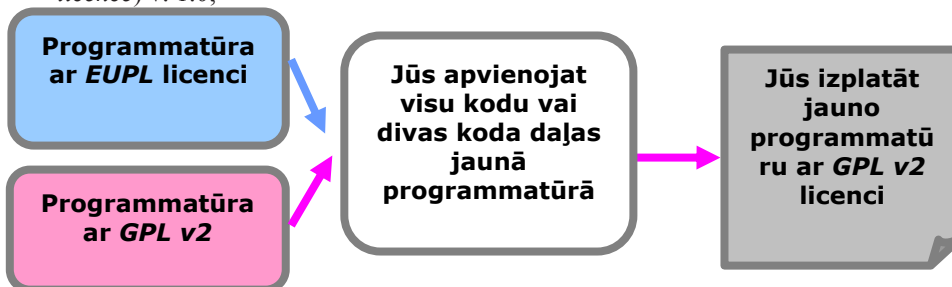
Programmatūras licence ir *copyleft* licence, ja pirmkoda vai koda apvienošanas rezultāta izplatīšanai ir nepieciešama licencēšana ar šo nemodificēto licenci.

GNU vispārējā sabiedriskā licence (*GPLv.2*) ir visbiežāk izmantotā *copyleft* licence.

Saskaņā ar *EUPL* 5. pantu arī *EUPL* ir *copyleft* licence, lai nepieļautu ekskluzīvu programmatūras piesavināšanos.

Ar *EUPL* ir saderīgas šādas *copyleft* licences (2009. gada 1. februārī):

- *GNU* vispārējā sabiedriskā licence (*GNU General Public licence*) (*GPLv.2*);
- atvērtā koda programmatūras licence (*Open Software licence*) (*OSL*) v. 2.1 un/vai v. 3.0;
- vispārējā sabiedriskā licence (*Common Public licence*) v. 1.0;
- *Eclipse* sabiedriskā licence (*Eclipse Public licence*) v. 1.0;

2. attēls. Saderības nosacījums

- *CeCILL* v. 2.0.

Ko tas nozīmē?

Iedomājieties, ka jūs apvienojāt divas programmatūras koda daļas:

- pirmajai koda daļai jums ir *EUPL* licence;
- otrā koda daļa jums licencēta saskaņā ar vienu no iepriekš minētajām *copyleft* licencēm (piemēram, *GPLv2*).

Ja jūs izlemjat izplatīt atvasināto darbu, tā izplatīšana veicama saskaņā ar *GPLv2* licences noteikumiem. Šis pienākums izriet no *GPLv2*, kas ir *copyleft* licence. *EUPL* atrisina „licenču konfliktu”, piešķirot jums tiesības izpildīt šo pienākumu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka, izstrādājot programmatūras risinājumus no dažādiem atvērtā pirmkoda komponentiem, reti noteikta obligāta prasība apvienot šo komponentu kodu vienā kodā. Parasti notiek dažādu risinājuma komponentu parametru apmaiņa un apstrāde bez apvienošanas. Šādā gadījumā katrs risinājuma komponents var saglabāt sākotnējo licenci. Iedomājieties citu gadījumu, kad apvienotas divas programmatūras koda daļas:

- pirmajai daļai ir *EUPL* licence;
- otrajai daļai ir „liberāla” licence.

3. attēls. Apvienošana ar atļaujošu pirmkodu

B. Ar pirmkoda publicēšanu saistītais pienākums

Ja izplatāt atvasinātu darbu, jums ir jāsniedz informācija par modificēto pirmkodu, izmantojot

3.4. Ko nodrošina programmatūra ar *EUPL* licenci?

Kā (sākotnējais) autors vai ar *EUPL* licencēta darba uzlabotājs jūs varat pamatoti gaidīt savu autortiesību aizsardzību, jo *EUPL* licences ņēmējiem prasa:

- ievērot sākotnējā autora (vai turpmāko pārveidotāju, ja tādi ir) autortiesības, īpaši visas attiecīgās atsauces.

Kā (sākotnējais) autors vai ar *EUPL* licencēta darba uzlabotājs jūs varat pamatoti gaidīt, ka jūsu darbu nepiesavināsies trešā persona (piemēram, pārdevējs, kas šo darbu padara par savu īpašumu), jo *EUPL* licences ņēmējiem prasa:

- piemērot *EUPL* licenci, izplatot kopijas vai

Programmatūras licence ir „liberāla”, ja pirmkoda vai apvienošanā iegūtā koda izplatīšanu var licencēt ar jebkuru licenci (ar to pašu vai citu licenci, tostarp īpašnieklicenci, kad pārdevējs pats patur visas autortiesības). Plaši zināmi liberālo licenču piemēri ir *MIT* licence un *BSD* licenču kopa.

Ja jūs izlemjat izplatīt atvasinātu darbu, šā darba izplatīšanu veic saskaņā ar *EUPL* licenci. Šis pienākums izriet no *EUPL* 5. panta (*copyleft* klauzula).

brīvi pieejamu repozitoriju (visbiežāk tā ir tīmekļa vietne vai *FTP* adrese). Jānodrošina vismaz saite vai adrese, kas jebkurai licences ņēmējām ļauj atvērt šo repozitoriju, kamēr vien jūs turpināt darba izplatīšanu.

atvasinātu darbu².

Kā (sākotnējais) autors vai ar *EUPL* licencēta darba uzlabotājs jūs varat pamatoti gaidīt, ka jūs informēs par turpmāko izplatīšanu. Nav noteikta obligāta prasība (jeb „garantija”) par sākotnējā autora informēšanu (vai par informēšanu, piemēram, uzlabojumu gadījumā). Tomēr, kamēr jūs kā autors vai turpmākais pārveidotājs aktīvi iesaistīsieties „to cilvēku grupā, kuri strādā ar licencēto programmatūru”, sekosiet norisēm vai vienkārši piedalīsieties ar licencēto darbu saistītajos forumos (t. i., attiecīgajā izstrādes sadarbības vidē), jūs paliksiet šajā informācijas aprītē un saņemsiet atgriezenisko saiti. Tas jums

² Izņemot saderīgu kopēšanas saglabāšanas tiesību licenci, kas neļauj arī trešai personai piesavināties, kā tas noteikts 5.5. sadaļā.

nodrošinās tiesības piekļūt modificētajam kodam un savām vajadzībām izmantot uzlabojumus, jo *EURL* nosaka, ka:

- izplatot atvasinātu darbu, izplatītajam ir pienākums brīvas pieejas repozitorijā sniegt informāciju par modificēto pirmkodu.

Kā autors vai turpmākais ar *EURL* licencētā darba uzlabotājs jūs varat pamatoti gaidīt, ka tiks respektēts jūsu intelektuālais īpašums (nosaukumi, logotipi, preču zīmes, pakalpojumu zīmes u. c.), jo *EURL* visiem lietotājiem (vai izplatītājiem) nosaka prasību nepieļaut

iepriekšējo autoru intelektuālā īpašuma neatļautu izmantošanu.

Visbeidzot, jums kā *EURL* licencētas programmatūras lietotājam ir ilgtspējas garantijas attiecībā uz koda licencēšanu, jo atteikšanās no *EURL* licences nav iespējama: pat ja sākotnējais autors izlemj pirmkoda turpmākajām versijām izvēlēties citus licencēšanas noteikumus, jūsu licencei nav laika ierobežojumu.

3.5. Garantijas, atbildība, piemērojamie tiesību akti

Kā *EURL* licencētas programmatūras lietotājs jūs nesaņemat nekādas garantijas programmatūras kvalitātei, un programmatūras izplatītājs atsakās no jebkādas atbildības saistībā ar programmatūras izraisītu kaitējumu tādā mērā, kādā to pieļauj piemērojamie tiesību akti.

Tas nozīmē, ka atbilstoši licences noteikumiem, neņemot vērā izņēmuma gadījumus (apzināts pārkāpums vai fiziskām personām nodarīts kaitējums), licences devējs nekādā gadījumā nav atbildīgs par jebkādu tiešu vai netiešu materiālu vai morālu kaitējumu. Tas nepieļauj izvirzīt prasības par datu zudumiem, uzņēmuma nemateriālās vērtības zaudējumu, darba apturēšanu, datoru darbības atteici, uzņēmējdarbības iespēju zaudēšanu u. c.

Piemērs.

Esmu lejupielādējis ar *EURL* licencētu „X-F/OSS” risinājumu (neīsts nosaukums) un saglabājis tajā vērtīgus failus: visus klientus un savstarpējo korespondenci vairāk nekā trīs gadu laikā. Pēkšņi mans X-F/OSS serveris vairs nedarbojas un visi dati ir zaudēti — man nav dublējumkopiju vai ir tikai „X-F/OSS formāta dublējumkopijas”, kuras nevar nolasīt, un tās atkārtoti kļūdu. Šādā gadījumā es nevaru pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu, pamatojoties uz „X-F/OSS” autora atbildību.

Atbildības atruna nekad nav neierobežota: tiesību aktos var būt noteikta licences devēja produkta drošumatbildība, ciktāl šie tiesību akti ir attiecināmi uz darbu. Piemērojamie tiesību akti ir attiecīgās dalībvalsts tiesību akti (tās Eiropas

Savienības dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas licences devējs vai kurā ir reģistrēta licences devēja juridiskā adrese). Dažu valstu tiesību akti tiešām nosaka augstākas prasības par produkta drošumatbildību.

Līdz ar to *EURL* licence (tāpat kā jebkura cita F/OSS vai īpašnieklence) neierobežo tiesas tiesības noteikt produkta drošumatbildību, pamatojoties uz vispārīgiem patērētāju aizsardzības principiem.

EURL licencē paredzēti autora atbildības gadījumi: tīšs pārkāpums (piemēram, autors programmatūrā ir iekļāvis ļaundabīgu datorvīrusu) vai programmatūras radīts tiešs kaitējums personām vai precēm (piemēram, programmatūra, kas ir specifiska gaisa kuģu navigācijas sistēma, izraisa katastrofu; programmatūra mēra temperatūru medicīnas instrumentu sterilizācijai, bet neprecīza aprēķina dēļ rodas piesārņojums; programmatūra regulē atmosfēru un izraisa intoksikāciju). Tomēr šie ir ārkārtas gadījumi, kuros attiecīgas sertifikācijas iestādes var pārbaudīt programmatūru un sertificēt to paredzētajam lietošanas mērķim. Visos citos apstākļos *EURL* jāaizsargā autors pret prasībām, kas rodas netiešu kaitējumu gadījumā: datu zaudējums, laika, reputācijas vai uzņēmējdarbības iespēju zudums u. c.

Turklāt programmatūrā, kuru izplata ar *EURL* licenci, ietverta īpaša garantija, ka programmatūras autortiesības pieder licences devējam, t. i., licences devējam ir tiesības izplatīt programmatūru saskaņā ar *EURL* licenci. Šī garantija ir būtiska gan licences devējam, gan

licences ņēmējam. Licences devējiem (ja tie ir sākotnējie autori) tas ir atgādinājums, ka pirms programmatūras licencēšanas ir jāiegūst autortiesības. Turpmākajiem pārveidotājiem, kas izplata programmatūru, tas ir atgādinājums, ka ir jāiegūst visu veikto modifikāciju autortiesības. Licences ņēmējam (galalietotājam) tā ir labāka garantija pret autortiesību pārkāpumu prasībām un pat pret patentu prasībām: licences ņēmējs var pārbaudīt, uz kuru programmatūras koda daļu prasība attiecas, un prasīt paskaidrojumu no autora.

Garantiju un atbildības izslēgšana faktiski ir raksturīga visām programmatūras licencēm (brīvā/atvērtā pirmkoda vai īpašnieklicencēm).

3.6. Turpmākā izstrāde un lietošana kopā ar citu programmatūru

EUPL programmatūru bez ierobežojumiem var lietot kopā ar jebkuru citu programmatūru. Tomēr, ja vēlaties izplatīt saņemto *EUPL* programmatūru, tostarp iespējamās pašas veiktās uzlabojumus, tas jādara, izmantojot *EUPL* licenci vai saderīgu licenci.

3.7. Vai *EUPL* ir modificējama?

Cits jautājums ir par to, vai lietotājs var modificēt licenci, piemēram, „vai var radīt atvasinātu licenci?”. Atbilde viennozīmīgi ir noraidoša: *EUPL* ir oficiāls dokuments, ko Eiropas Komisija apstiprināja pēc gadiem ilgām konsultācijām un sagatavošanas darbiem. To nevar modificēt, tāpat nevar radīt savu „*EUPL* atvasinājumu” un nosaukt to par *EUPL*, „*EUPL* v. 2”, „*EUPL* plus” vai līdzīgi.

EUPL licenci aizsargā autortiesības (© Eiropas Kopiena, 2007), un tā pati nav „licencēts darbs”, kuru var brīvi modificēt. Atbilstoši 5. pantam (*copyright* klauzula) *EUPL* ir atļauts izmantot tikai darbu izplatīšanai un izziņošanai „saskaņā ar šīs licences noteikumiem” (t. i., negrozot licences noteikumus).

Protams, licenci var papildināt ar citu

Tomēr šāda izslēgšana ir pamatotāka attiecībā uz atvērtā pirmkoda lietojumprogrammu, kas tiek piešķirta, bet netiek pārdota un kas ir izstrādē esošs darbs, kuru neierobežots skaits izstrādātāju var pastāvīgi uzlabot.

Visbeidzot, ja jums vajadzīga atbalsta garantija vai jebkāda veida pakalpojumu līmeņa līgums (*SLA*), kurā noteikta sniegto pakalpojumu kvalitāte, biežums, izpildes laiks un cena, jūs varat noslēgt pakalpojumu līgumus vai cita veida vienošanās ar organizācijām vai uzņēmumiem, kas atbalsta jūsu lietoto *EUPL* programmatūru un var nodrošināt garantijas un atbildību (visticamāk — par maksu).

Ja vēlaties mainīt *EUPL* programmatūru vai apvienot to ar citu programmatūru, lai radītu jaunu („atvasinātu”) programmatūru, jāievēro *EUPL* noteikumi attiecībā uz programmatūras izstrādi vai integrēšanu (sk. 4. nodaļu).

vienošanās, kas attiecas uz pakalpojumiem: integrēšanu, ieviešanu, atbalstu, paplašinātu garantiju, tehnisko apkalpošanu u. c. Tomēr saskaņā ar 5. pantu papildu noteikumi nevar mainīt vai ierobežot *EUPL* licences noteikumus.

Ja *EUPL* neatbilst jūsu prasībām, varat iepazīties ar *OSI* apstiprināto licenču sarakstu, lai noskaidrotu, vai kāda cita plaši izmantota licence labāk neatbilstu jūsu vai jūsu programmatūras izstrādātāja prasībām. Varat radīt arī savu licenci, tomēr jāņem vērā, ka šis uzdevums jāuztic speciālistiem. Šādā gadījumā, pat ja jūsu darbā dažas idejas ir aizgūtas no *EUPL*, jaunā oriģinālā licence nedrīkst būt tāda, ko varētu sajaukt ar *EUPL*, proti, nedrīkst atdarināt *EUPL* nosaukumu, norādi par Eiropas Kopienas autortiesībām, izkārtojumu vai formulējumu.

4. Savas programmatūras izplatīšana ar *EURL*

EURL mērķis ir atvieglot jūsu īpašumā esošas programmatūras izplatīšanu, ievērojot *F/OSS* principus.

4.1. Priekšnosacījumi

Svarīgākais priekšnosacījums programmatūras izplatīšanai ar *EURL* licenci tāpat kā jebkuras citas programmatūras izplatīšanas gadījumā ir pārliecināties, ka Jums pieder tiesības uz programmatūru.

Lai noskaidrotu programmatūras izplatīšanas noteikumus, jāiepazīstas ar *EURL*.

EURL ir *F/OSS* licence. Lai gan *EURL* ietver visus uz jums attiecināmos licences noteikumus, ir noderīgi zināt *F/OSS* koncepciju, lai visizdevīgākajā veidā izplatītu programmatūru ar *EURL* licenci. Īpaši noderīgi ir izprast kopienu, kuru apvieno *F/OSS* principi.

4.2. Pārbaudiet savas programmatūras īpašumtiesības un intelektuālā īpašuma tiesības

Ja jūs pats (vai jūsu organizācija, t. i., juridiskā persona, kas izplatīs programmatūru) pilnībā izstrādājat visu programmatūru, tad jums pieder programmatūras autortiesības. Jebkurā citā gadījumā jums jāpārbauda, kas izstrādāja programmatūru un ar kādiem noteikumiem jūs varat to lietot un izplatīt.

Ja programmatūru jūsu uzdevumā izstrādāja līgumdarba izpildītāji, jums var būt tiesības to atkārtoti izmantot un izplatīt, jums var pat piederēt programmatūras īpašumtiesības — tas ir atkarīgs no programmas izstrādes līguma noteikumiem. Tāpēc jums jāatrod šis līgums un jāiepazīstas ar ar tajā iestrādātajiem intelektuālā īpašuma tiesību (IĪT) noteikumiem. Piemēram, ja līgums ir noslēgts ar uzņēmumu X („līgumdarba izpildītāju”), pārbaudiet, vai līgumā ir iekļauts aptuveni šāds noteikums.

„Rezultāta īpašumtiesības — intelektuālais un rūpnieciskais īpašums”

Jebkuri rezultāti vai tiesības uz tiem, tostarp autortiesības un citas intelektuālā vai rūpnieciskā īpašuma tiesības, kas iegūtas šā līguma izpildes rezultātā, pieder tikai un vienīgi <

LĪGUMSLĒDZĒJA IESTĀDE >, kam ir tiesības lietot, publicēt, piešķirt vai nodot šos rezultātus vai tiesības pēc saviem ieskatiem bez ģeogrāfiskiem vai cita veida ierobežojumiem.”

Jaunos līgumos ieteicams pievērst līgumdarba izpildītāja uzmanību jūsu nodomam izplatīt darbu ar *EURL*. Izstrādātāji pašlaik izmanto arvien lielāku skaitu atvērtā pirmkoda vai pat „publiski pieejamus” komponentus, un viņiem jāpārbauda, vai šo komponentu licence piešķir attiecīgās atļaujas, lai jūsu programmatūru varētu izplatīt ar *EURL*. Tādēļ ieteicams iepriekš norādīto noteikumu papildināt ar šādu tekstu.

„Ja pirms līguma slēgšanas pastāv intelektuālā vai rūpnieciskā īpašuma tiesības (tas ir iespējams, ja līgumdarba izpildītājs atvasinātā darbā integrē atvērtā pirmkoda programmatūras komponentus), līgumdarba izpildītājam ir jāpārbauda un jānodrošina, ka visu atvasināto darbu var nodot vai izplatīt, vai publicēt saskaņā ar Eiropas Savienības sabiedriskās licences (*EURL*) noteikumiem. Izņēmumi šajā noteikumā ir iespējami tikai pēc iepriekšēja <LĪGUMSLĒDZĒJA IESTĀDE> apstiprinājuma.”

4.3. F/OSS principu piemērošana (kopienas veidošana)

Protams, jūs varat izplatīt programmatūru ar *EUPL* vienkārši tāpēc, lai citiem lietotājiem atvieglotu tās izmantošanu, — bez ieinteresētības „brīvprātīgo izstrādātāju” atbalsta kopienas izaugsmē ārpus jūsu organizācijas. Tomēr, ja vēlaties maksimāli izmantot atvērtā pirmkoda kopienas priekšrocības, t. i., iespēju, ka citas organizācijas un privātpersonas sniedz atbalstu un turpina programmatūras izstrādi, jums ir jāiepazīstas ar to lietotāju un izstrādātāju kopienu, kas ar jums visticamāk sadarbotos programmatūras turpmākā pilnveidošanā. Šādā nolūkā ir lietderīgi izlasīt *IDABC „Vadlīnijas valsts pārvaldes iestāžu partnerībai ar atvērtā pirmkoda kopienām”*³

4.4. Kāpēc licence ir svarīga?

Kā zināms, programmatūru aizsargā autortiesības. Bez licences aizliegtas jebkādas izmaiņas, uzlabojumi vai lokalizācija (tulkošana). Autortiesību likums darba īpašniekam piešķir noteiktas tiesības uz to un nosaka, ka ir pretlikumīgi citiem šo darbu izmantot tā, it kā tas būtu viņu darbs.

Šādu atļauju īpašnieks (licences devējs) piešķir citai pusei (licences ņēmējam), izmantojot licenci, piemēram, *EUPL*.

EUPL ir *F/OSS* licence un aizsargā sākotnējā autora tiesības, dodot turpmākajiem lietotājiem un autoriem iespēju brīvi lietot programmatūru, it kā tā būtu viņu darbs.

Iepriekšējo darbu atkārtotas izmantošanas tiesības ir svarīgs mūsdienu programmēšanas „veicinātājs”, jo modernajā programmēšanā savieno vai integrē dažādus programmatūru komponentus. Tāpēc ir būtiski noskaidrot, vai visiem komponentiem ir attiecīga licence un — gadījumā, ja komponenti piegādāti ar dažādām licencēm un ja galarezultāts ir atkārtoti jāizpilda — vai licences ir savstarpēji saderīgas.

³ Publicētas IDABC tīmekļa vietnē:
<http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=19295>.

4.5. Lēmums programmatūru publicēt ar *F/OSS* licenci

Ja lasāt šīs vadlīnijas, iespējams, jūs jau zināt, ka programmatūras koplietošana ir viens no efektīvākajiem veidiem tās lietošanas paplašināšanā un kvalitātes uzlabošanā (dodot iespēju citiem izstrādātājiem pārbaudīt, pilnveidot vai paplašināt funkcionalitāti), kā arī izmaksu samazināšanā, neizgudrojot riteni no jauna. Šādu koplietošanas iespēju valsts pārvaldes iestādēm vienbalsīgi ieteica par elektronisko pārvaldi atbildīgie Eiropas valstu ministri. To vislabāk iespējams īstenot ar *F/OSS* licenci. Lai gan ir daudz citu vadlīniju par atvērtā

pirmkoda izmantošanu sabiedriskajā sektorā, pēc iepazīšanās ar šīm vadlīnijām un *EUPL* jums nav jāraizējas par to, vai jūs izprotat ar atvērtu pirmkodu saistītos vispārīgos jautājumus.

EUPL tika īpaši izstrādāta, lai sekmētu atkārtotu sabiedriskā sektora programmatūras lietošanu, aizsargātu ar nodokļu maksātāju naudu finansētos ieguldījumus un skaidrotu jautājumus, kas var ietekmēt jūs kā programmatūras lietotāju.

4.6. Lēmums par *EUPL* izvēli programmatūras licencēšanai

Izplatīšanas licences jāizraugās iespējami agri, jo tā nosaka turpmāko pārveidotāju tiesības, turklāt vēlāk ir grūti mainīt sākotnējo lēmumu.

Ja licences devējs vēlas novērst iespēju, ka trešā persona ekskluzīvi „piesavinās” viņa programmatūru (tas galvenokārt attiecas tieši uz valsts pārvaldes iestādēm), *EUPL* ieteicams izraudzīties vairāku iemeslu dēļ:

- Eiropas Komisijas līmeņa iestāde pirmo reizi ir oficiāli izstrādājusi un apstiprinājusi *F/OSS* licenci savas programmatūras izplatīšanai;
- *EUPL* ir juridiski spēkā visās Eiropas

Savienības oficiālajās valodās saskaņā ar valodu daudzveidības principu, ko nosaka Eiropas Savienības Pamattiesību harta;

- *EUPL* ievēro dalībvalstu un Kopienas tiesību sistēmas specifiku un daudzveidību (attiecībā uz autortiesību terminoloģiju, informāciju, garantijām, atbildību, piemērojamiem tiesību aktiem un jurisdikciju);
- *EUPL* nodrošina lejupeņu saderību ar svarīgākajām licencēm (tostarp ar vispopulārāko — *GPLv2*).

4.7. Atsauci uz licenci norādiet pirmkodā

Licences izvēle jānorāda vietā, kur programmatūru nodrošina (piemēram, programmatūras tīmekļa vietnē). Nav vajadzības tajā iekļaut licences tekstu — nosaukums un saite uz licences oriģinālo tekstu ir labākais risinājums, kā sniegt atsauci uz vienu avotu.

Šādā veidā sabiedrība tiek informēta, ar kuru licenci programmatūru izplatīs, bet juridiskām vajadzībām ar to nepietiek. Tāpēc pašā programmatūras kodā jābūt atsaucei uz licenci

vai tajā jāiekļauj licences teksts. Standarta gadījumā failā ar nosaukumu „KOPĒŠANA” vai „LICENCE” (“COPYING” vai “LICENCE”) tiek iekļauts pilns licences teksts, bet katra pirmkoda faila sākumā iekļauj īsu paziņojumu par autortiesībām, datumu, turētāju un licenci, kā arī informē lasītāju, kur atrodams pilns licences teksts.

„Īsā paziņojuma” piemērs ar *EUPL* izplatītai programmatūrai.


```

/*
* Autortiesības JŪSU ORGANIZĀCIJA, 20074
*
* Licencēta ar EUPL1.1 versiju vai — līdzko
  Eiropas Komisija apstiprinās — jaunākām
  EUPL versijām („Licence”).
* Šo darbu varat izmantot tikai saskaņā ar
  licenci.
* Licences kopija publicēta tīmekļa vietnē:
*
* http://ec.europa.eu/idabc/EUPL5
*
* Ja piemērojamie tiesību akti vai rakstiska vienošanās
  nenosaka citādi, programmatūra ar šo licenci tiek
  izplatīta pašreizējā stāvoklī,
* BEZ JEBKĀDĀM tiešām vai netiešām GARANTIJĀM VAI
  NOTEIKUMIEM.
* Lai noskaidrotu ar licenci noteiktās atļaujas un
  ierobežojumus, skatiet licenci attiecīgajā valodā.
* /

```

Iepriekšējā piemērā sākotnējais autors pauž akceptu jaunākām EUPL licencēm, kuras Eiropas Komisija varētu publicēt. Ja izplatītu „ar EUPL”, nenorādot versijas numuru, tad rezultāts būtu tāds pats kā tagad, taču ar lielāku neskaidrību.

Turpretī, ja autors vēlas aprobežoties ar noteiktas EUPL versijas akceptēšanu (saglabājot brīvu iespēju vēlāk akceptēt vai noraidīt jaunākas versijas), licencē jānorāda šāds teksts.

```

* Licencēta tikai ar EUPL 1.1 versiju
  („Licence”).

```

Šādas licences gadījumā bez vienošanās ar sākotnējo autoru darbam vai atvasinātajiem darbiem nav piemērojama neviena no turpmākajām EUPL versijām. Ieteicams izmantot vārdu „tikai”, jo tādējādi licencēšanas nosacījumi kļūst skaidrāki.

⁴ Jebkurš pirmās un pēdējās publikācijas gads, piemēram, „2005, 2007”.

⁵ Šo lapu īpaši svarīgi apmeklēt saistībā ar EUPL, kura ir saistoša visās Eiropas Savienības valodās (un jūsu tīmekļa vietnē ieteicams ievietot licences kopiju, kā arī sniegt attiecīgu informāciju programmu lejupielādes brīdī, lai izvairītos no neparedzētu URL izmaiņu sagādātām problēmām).

4.8. Paraugprakse EUPL līguma izveidē

EUPL licencēta projekta īpašnieks (vadītājs vai uzņēmējs) un visas ieinteresētās puses (kurām ir jāievēro EUPL noteikumi) savstarpēji ievēro šādus noteikumus.

- Informējiet tieši, ka programmatūrai (vai atsevišķiem komponentiem) ir EUPL licence. Tas jāveic projekta tīmekļa vietnes galvenajā lapā, kurā pieminēts vai aprakstīts projekts. Piemēram, ievietojiet labi redzamu norādi „Licencēts ar **EUPL**”.
- Abreviatūru „EUPL” izveidojiet kā saiti uz URL, kur licences tekstu var lejupielādēt dažādās valodās:
<http://ec.europa.eu/idabc/EUPL>.
- Iekļaujiet EUPL kopiju un attiecīgu izvēles rūtiņu lietojumprogrammā, ko izmanto informācijas sniegšanai par programmatūru vai tās lejupielādei. Tas apmeklētājiem nodrošinās iespēju no repozitorija lejupielādēt izplatīto programmatūru. Programmatūrā jābūt šādai norādei: „Lūdzu, rūpīgi iepazīstieties ar turpmāk

izklāstītajiem EUPL licences nosacījumiem”, bet zem loga, kurā attēlots pilns licences teksts, jāatrodas izvēles rūtiņai „Es piekrītu”. Lejupielādes procesu var turpināt tikai tad, ja atzīmēta šī rūtiņa.

Minētajam nolūkam ir pieejama EUPL TXT versija: www.osor.eu.

- Arī tad, ja programmatūru izplata, izmantojot fiziskus datu nesējus (piemēram, USB atmiņu, CD-ROM vai DVD-ROM matricas), ieteicams iekļaut EUPL licences kopiju: iekopējiet TXT versiju failā ar nosaukumu „Licence”.

Turklāt (kā fakultatīvu risinājumu) varat norādīt arī attiecīgās IDABC tīmekļa vietnes, kurās ir pieejams plašāks skaidrojums un informācija par EUPL:

<http://ec.europa.eu/idabc/en/document/5425>.

4.9. Piekrišana licences ņēmēju apstiprināšanai nav jāreģistrē

Licence ir spēkā arī tad, ja jūs neregistrējat lietotājus, kas piekrituši licences noteikumiem. Tas attiecinās uz jūsu programmatūru izriet no autortiesību likuma.

Licence kļūst juridiski saistoša, līdzko programmatūru (ar programmatūras kodu, kurā norādīts, ka tā ir licencēta ar EUPL) izmanto; programmatūras izmantošanu apliecina vienkārši fakts, ka tiek izmantotas jebkuras no licences piešķirtajām tiesībām, piemēram, programmatūras izmantošana dažādās jūsu organizācijas struktūrvienībās, klientu telpās (ja esat komerciāla organizācija) vai klientu datoros (ja esat sabiedriskā sektora organizācija) vai vietnēs, kurās programmatūru izziņo internetā, arī programmatūras kopiju vai atvasināta darba

izveide vai izplatīšana.

Tomēr var būt noderīgi saglabāt programmatūras lejupielādētāju kontaktinformāciju. Lai „zinātu lietotājus”, daudzi repozitoriji lūdz apmeklētājus reģistrēties ar „ID” (vārdu/nosaukumu), kā arī pieprasa citu informāciju (adresi, tālruna numuru u. c.), tostarp unikālu e-pasta adresi, uz kuru nosūta lietotāja paroli. Šī informācija līdztekus IP adreses reģistrēšanai pirms lejupielādes var sniegt pasaules līmenī derīgu informāciju, tomēr šādas „autentifikācijas” ticamība ir atkarīga no lietotāja sniegtās informācijas un labās gribas.

Lai gan lietotāju informācija var būt noderīga, tās apkopošana nav obligāta, lai EUPL tiesības un pienākumi stātos spēkā.

4.10. Repoziatorijs, kurā jābūt pieejamam pirmkodam

Jūs savu programmatūru, protams, varat publicēt savā tīmekļa vietnē. Tomēr programmatūras pirmkodu ieteicams publicēt repoziatorijā, kas nodrošina ērtu iespēju lietot un izstrādāt atvērta pirmkoda programmatūru. Tas samazinās arī platjoslas pakalpojumu jūsu tīmekļa vietnes prasības pret datu pārraides ātrumu.

Nemiet vērā, ka publicēšana atvērta pirmkoda programmatūras „kalvēs” jeb repoziatorijos nemazina jūsu kontroli pār jūsu programmatūras oficiālās versijas pilnveidošanu un modificēšanu.

4.11. Kā un kur informēt par savu lēmumu?

Izstrādājot savu programmatūru, jūs vēlaties, lai cilvēki to lieto. Tas iespējams tikai tad, ja cilvēki, kurus jūsu programmatūra varētu interesēt, par to ir informēti.

Jums jā sagatavo un plaši jāpopularizē informācija par savu programmatūru un tās izplatīšanu ar *EUPL*, lai informētu tos lietotājus, kurus jūsu programmatūra varētu interesēt. Daži ieteikumi, kā to darīt:

- sagatavojiet informāciju (aptuveni vienu lapu) par programmatūras funkcijām, mērķauditoriju un faktu, ka programmatūru izplata ar *F/OSS* licenci (*EUPL*);
- izplatiet šo paziņojumu attiecīgajā informācijas vidē — Eiropas sabiedriskā sektora programmatūras gadījumā varat izmantot, piemēram, *IDABC* Atvērta pirmkoda observatoriju un krātuvi (www.OSOR.eu), tīmekļa vietni ePractice.eu, savas iestādes tīmekļa vietnes u. c.;
- publicējiet programmatūru krātuvē, kuru parasti apmeklē attiecīgā interešu grupa.

5. *EUPL* programmatūras turpmākā izstrāde vai integrēšana

5.1. *F/OSS* izstrādes principi

Jūs varat izplatīt jums piederošu programmatūru (ko izstrādājat pats, izstrādāja jūsu darbinieki vai pakalpojuma sniedzēji) ar *EUPL*.

Tomēr, ja programmatūru jau no paša sākuma izstrādājat ar mērķi to izplatīt, izmantojot *EUPL*, *F/OSS* principu īstenošana nodrošinās vislielākās priekšrocības. Principi ir šādi:

- modulāra struktūra, lai komponenti spētu „sazināties”, nejaucot programmatūras kodus;
- darbs saskaņotā vidē (nodrošinot versiju kontroles sistēmu un citus rīkus attāli veicamam darbam un izstrādātāju kopienas vadībai);
- standartizēta lietojumprogrammas un visu moduļu dokumentācija.

5.2. Kā *EUPL* nodrošina programmatūras integrēšanu vai apvienošanu

Līdzīgi citām *F/OSS* licencēm *EUPL* ir izstrādāta tā, lai nodrošinātu, ka programmatūru var paplašināt, modificēt vai lietot kombinācijā ar citu programmatūru.

Diezgan bieži programmatūru paplašina, darba pirmkodā integrējot kādas esošas programmatūras kodu vai savu darbu apvienojot ar esošas programmatūras komponentiem, ko jums nodrošina ar šo komponentu licencēm. Šādā gadījumā integrēšana vai apvienošana rada t. s. „atvasināto darbu”. Lai izplatītu atvasināto darbu, visiem komponentiem ir nepieciešamas

- spēcīga vadība un projektu pārvaldība apvienojumā ar atvērtību ārējiem dalībniekiem un citu idejām, saglabājot projekta kontroli un nosakot virzību;
- efektīva kopienas saziņa (labas komunikatora spējas).

IDABC vadlīnijas valsts pārvaldes iestāžu partnerībai ar atvērtā pirmkoda kopienām sniedz plašāku informāciju par darbu ar atvērtā pirmkoda kopienām un *F/OSS* izstrādes principu izmantošanu:

<http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=19295>

saderīgas licences.

Izmantojot unikālas saderības nosacījumu, *EUPL* mērķis ir atvieglot atvasināto darbu sagatavošanu un izplatīšanu. *EUPL* to īsteno šādā veidā:

- tā nodrošina visiem programmatūras saņēmējiem pieejamu pirmkodu. Tas dod iespēju iepazīties ar programmatūras darbību;
- tā nodrošina, ka visiem programmatūras saņēmējiem ir tiesības veikt izmaiņas. Tas ļauj viņiem programmu modificēt, paplašināt vai to izmantot atkārtoti;
- tā nodrošina, ka atvasinātie darbi ir jāizplata ar to pašu vai saderīgu licenci. Tas nodrošina arī iegūtās programmatūras pieejamību izpētei, modificēšanai un paplašināšanai.

5.3. Kāpēc integrēšana ir lietderīga — kāpēc licences var ierobežot integrēšanu

Organizācijas, jo īpaši valsts pārvaldes iestādes, tērē miljardiem eiro, izstrādājot programmatūras, kas bieži dublējas. Atkārtota šādas programmatūras izmantošana var ietaupīt daudz

naudas, pūļu un laika un nodrošina organizāciju resursu un rezultātu koplietošanu, nepārtraukti neizgudrojot riteni no jauna. Viena no *F/OSS* licenču (piemēram, *EUPL*) priekšrocībām ir

iespēja integrēt programmatūru un to izmantot atkārtoti.

Īpašumtiesību licences ierobežo integrēšanu un atkārtotu izmantošanu, jo pirmkods nav automātiski pieejams.

5.4. Īpaši ar *EUPL* saistīti jautājumi

EUPL pagaidām neizmanto plaši. Tādēļ var rasties grūtības atrast ar *EUPL* licencētus komponentus, lai apvienotu tos ar savu *EUPL* programmatūru.

Tomēr ar *EUPL* licencētu programmatūru var apvienot ar programmām, kam piešķirtas vairākas citas *F/OSS* licences. Tas attiecas uz visiem komponentiem, kam piešķirtas licences, kuras neierobežo turpmāko licencēšanu (visas „atļaujošās licences”, piemēram, *MIT* vai *BSD*). Izmantojot saderības nosacījumu (sk.

5.5. Saderība ar citām licencēm

Daudzas *F/OSS* licences pieļauj oriģinālās programmatūras modificēto versiju izplatīšanu ar citu licenci, tostarp *EUPL*. Šo programmatūru var apvienot ar *EUPL* programmatūru, iegūto darbu izplatot ar *EUPL*.

Tomēr dažās no intensīvi izmantotajām licencēm ir noteikta prasība modificētos darbus izplatīt ar to pašu licenci. Parasti to paredz arī *EUPL*.

Taču, ja jūs apvienojat *EUPL* programmatūru ar tādu, kuru izplata ar „saderīgu licenci”, *EUPL* atļauj iegūto programmatūru izplatīt ar saderīgu licenci, nevis ar *EUPL*.

Pašlaik ar *EUPL* ir saderīgas šādas licences:

5.6. Dažādu licenču darbu apvienošana

Vienā risinājumā varat izmantot dažādus programmatūras komponentus, ko izplata ar dažādām *F/OSS* licencēm (tostarp *EUPL*), un izmantot vai izplatīt tās kopā (piemēram, vienā paketē vai vienā kompaktdiskā). Šāda

Dažas *F/OSS* licences ierobežo integrēšanu, nosakot prasību modificētajos darbos izmantot to pašu licenci. Turpretī *EUPL* atļauj integrēt ar programmatūru, kuru izplata ar citām plaši izmantotām *F/OSS* licencēm (sk. 5.5. sadaļu).

5.5. sadaļu), ar *EUPL* licencētu programmatūru var apvienot pat tādu programmatūru, ko izplata ar tādām plaši izmantotām licencēm, kuras nosaka atsevišķus ierobežojumus attiecībā uz turpmāko izstrādi.

Nemiet vērā, ka *EUPL* — Eiropas sabiedriskajā sektorā atbalstītas licences — būtība ir vērsta uz to, lai tuvākajā nākotnē nodrošinātu, ka ar šo licenci ir pieejama ievērojama daļa no sabiedriskā sektora programmatūrām.

- *GNU* vispārējā sabiedriskā licence (*GNU General Public licence*) *GPLv.2*;
- atvērtā koda programmatūras licence (*Open Software licence*) *OSL v. 2.1* un/vai *v. 3.0*;
- vispārējā sabiedriskā licence (*Common Public licence*) *v. 1.0*;
- *Eclipse* publiskā licence (*Eclipse Public Licence*) *v. 1.0*;
- *CeCILL v. 2.0*.

Šis saraksts netiks saīsināts (jebkurā gadījumā līdzko apvienotais vai kombinētais darbs tiek juridiski pareizi licencēts ar saderīgu licenci, to nevar atsaukt), bet tas var tikt paplašināts (piemēram, ar iepriekš norādīto licenču jaunākām versijām).

integrēšana, kurā dažādi komponenti darbojas vienkopus, lai nodrošinātu funkcionalitāti, neapvieno dažādos pirmkodus. Tāpēc katru programmatūru izmanto un izplata, ievērojot attiecīgās programmatūras licences noteikumus.

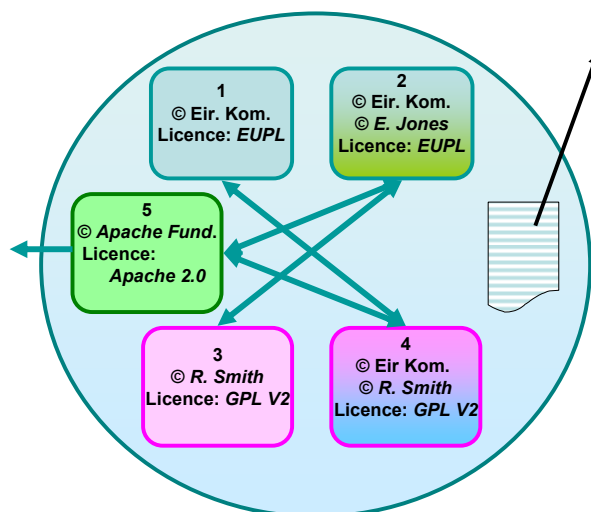
Šādā gadījumā licenču saderības jautājums nav būtisks. Turpretī, ja programmatūras kombinēšanas rezultātā maina vai apvieno to pirmkodus, tiek radīts „atvasināts darbs”, kas saistībā ar plānoto izplatīšanu nozīmē, ka ir jāanalizē licenču saderība.

Turklāt programmatūru varat izstrādāt, izmantojot īpašniekprogrammatūru (piemēram, *Microsoft.Net* vai *Biztalk*), un izplatīt to ar

EUPL, ņemot vērā to, ka tūkstošiem atvērtā pirmkoda programmatūru izmanto kādā no patentētajām platformām (piemēram, *Microsoft Windows*). Šādā gadījumā ar *EUPL* varat licencēt attiecīgo izveidoto kodu, bet nepieciešamās īpašnieku bibliotēkas vai izstrādes vides jāizmanto, iegādājoties no pārdevēja vai izplatot tās atbilstoši to individuālajiem licencēšanas noteikumiem.

Praktisks piemērs

Lietojumprogramma X

Fails „read-me”.

Šo lietojumprogrammu aizsargā autortiesības. © Eiropas Kopiena, 2007.

Lūdzu, ņemiet vērā arī citas autortiesību atsauces visos izmantotajos komponentos.

Komponents 1 un 2 ir licencēti ar *EUPL v.1.1*.

Komponents 3 un 4 ir licencēti ar *GPL V2*.

Komponents 5 ir licencēts ar *Apache 2.0*.

4. attēls. Dažādu komponentu integrēšana

Pieņemsim, ka Eiropas Komisija (jūs kā piemēru varat izraudzīties savu organizāciju) izplata „Lietojumprogrammu X”, kas ir modulāra un ietver 5 komponentus. Šie komponenti nav apvienoti vienā pirmkoda failā, bet savstarpēji „sazinās” (veicot datu vai parametru apmaiņu).

1. komponentu ir izstrādājusi Eiropas Komisija (to pilnībā izstrādājuši EK darbinieki vai līgumdarba izpildītāji). Tāpēc uz komponentu attiecas šādi nosacījumi.

© Eiropas Kopiena.
Licencēts ar *EUPL*.

2. komponentu ir izstrādājusi Eiropas Komisija, tomēr ne visu veica EK darbinieki vai

līgumdarba izpildītāji: viņi pielāgoja un paplašināja esošu programmatūru, kurai bija atļaujoša *BSD* licence. *BSD* komponentes īpašnieks ir *E. Jones*. Tāpēc uz modificēto komponenti attiecas šādi nosacījumi.

© Eiropas Kopiena.

© *E. Jones* (oriģinālo autortiesību norāžu saglabāšana, ja tiek kopēts sākotnējais kods).
Licencēts ar *EUPL*.

3. komponents nav modificēts, to ir izstrādājis *R. Smith*, un tas ir licencēts ar *GPLv2*. Nosacījumu nevar mainīt, un tas netiks mainīts.

© *R. Smith*.

Licencēts ar *GPLv2*.

4. komponents ir licencēts ar *GPLv2*. Tehnisku iemeslu dēļ nebija iespējams vai nebija lietderīgi izvairīties no Eiropas Komisijas izveidota *EURL* koda un sākotnējā pirmkoda apvienošanas ar *R. Smith* atļauju. Tā kā *EURL* atzīst *GPLv2* kā saderīgu licenci, uz komponentu attiecas šādi nosacījumi.

© *R. Smith*.

© Eiropas Kopiena (ja tiek iekļauts/apvienots *EURL* kods).

Licencēts ar *GPLv2*.

5. komponents ir tāds pats kā 3. komponents: tas nav modificēts, un paliek spēkā šādi nosacījumi.

© *The Apache foundation*.

Licencēts ar *Apache v. 2*.

Lietojumprogrammu nodrošina ar failu „*read-me*”, kurā iekļautas atsauces (vai saites) uz attiecīgo dokumentāciju un sniegta sīka informācija par piemērojamajām licencēm.

5.7. *EURL* saderības noteikumu ietekme uz cita darba licencēšanas nosacījumiem

Vai *EURL* var izmantot kā „tiltu”, lai mainītu cita darba licencēšanas nosacījumus, piemēram, pārejot no *GPLv2* uz *OSL*, *Eclipse*, *CeCILL* vai *Common Public Licence*?

Nekādā gadījumā, izņemot, ja to atļauj šā cita

darba licencēšanas noteikumi. Ja *EURL* programmatūru apvieno ar citu programmatūru, kurai piešķirta saderīga licences saglabāšanas licence, šo atšķirīgo licenci izmanto, to nemodificējot.

6. Jaunas *EUPL* versijas

Līdzīgi daudziem līgumu atsauces tekstiem un īpaši, ņemot vērā daudzās *EUPL* valodu versijas, nenovēršami rodas nepieciešamība *EUPL* tekstu pielāgot praksei, obligāto prasību vai terminoloģijas izmaiņām.

Atbilstoši *EUPL* 13. pantam Eiropas Komisija var publicēt jaunas *EUPL* versijas, ja šāda rīcība ir „nepieciešama un pamatota” un „nemazina ar licenci piešķirtās tiesības”. Tas nozīmē, ka:

Eiropas Komisija var atjaunināt licenci, reaģējot uz juridiskām vai tehnoloģiskām norisēm, ja pretējā gadījumā licenci nebūtu iespējams izmantot paredzētajā veidā.

Jaunā versija nemaina licences būtību, piemēram, ar licenci piešķirtās tiesības, atbrīvojumu no atbildības vai tās savstarpējā izdevīguma (jeb „licences saglabāšanas”) raksturu, t. i., nav atļauts ekskluzīvi piesavināties licencētu darbu.

Galvenais vārds šajā rindkopā ir „**pamatots**”. Eiropas Komisija tiešām var atjaunināt licenci, piemēram, lai risinātu jaunas un iepriekš nezināmas juridiskas problēmas, ja pretējā gadījumā licenci nebūtu iespējams izmantot paredzētajā veidā. Tomēr jebkurām izmaiņām jābūt pamatotām, t. i., tās nevar ietekmēt licences pamatnoteikumus, piemēram, piešķirtās tiesības, atbrīvojumu no atbildības vai tās savstarpējā izdevīguma (jeb „licences saglabāšanas”) raksturu.

Katra jaunā licences versija tiek publicēta ar unikālu versijas numuru.

Jāņem vērā, ka jaunās versijas ir piemērojamas jau licencētai programmatūrai, ja tā licencēta bez skaidri norādīta versijas numura vai ja ir īpaši noteikts, ka uz programmatūru attiecināmas jaunākas versijas. Ņemot vērā iepriekšējo *EUPL* v.1.0 13. panta formulējumu („jaunā versija kļūst saistoša, līdzko jūs uzzināt par tās publicēšanu”), tas attiecas arī uz programmatūru, kas formāli licencēta ar „*EUPL* v.1.0”. Noteikumu izmaiņas attiecībā uz jaunākām versijām: ja sākotnējais autors programmatūru oficiāli ir licencējis ar „*EUPL* v.1.1”, šī versija saglabājas spēkā (līdz sākotnējais autors izvēlas veikt jauninājumu).

Saskaņā ar citu 13. panta noteikumu „visas šīs licences valodu versijas, ko apstiprinājusi Eiropas Komisija, ir līdzvērtīgas. Puses var izvēlēties, kuras valodas versiju izmantot.”

Šis noteikums (kuram pašlaik pasaulē nav līdzvērtīga) aizsargā gan licences devēju, gan saņēmēju (jeb licences ņēmēju).

Jaunās valodu versijas (piemēram, ja Eiropas Savienībai pievienojas viena vai vairākas dalībvalstis) pēc tam, kad Eiropas Komisija tās ir apstiprinājusi un publicējusi, iegūst tādu pašu juridisko spēku. Komisija var veikt arī kļūdu labojumus, lai nodrošinātu visu valodu versiju līdzvērtību. Šādā gadījumā versijas numuru nemaina.

Visbeidzot jānorāda, ka Eiropas Komisija jebkurā laikā var papildināt *EUPL* pielikumā norādīto saderīgo licenču sarakstu.

7. Secinājumi

Pasaulē katru dienu 1,5 miljoni cilvēku (izstrādātāju) sadarbojas vairāk nekā 200 000 brīvā/atvērtā pirmkoda projektos, izstrādājot programmas, ko izmanto vairāk nekā 1 miljards lietotāju.

Plaši zināmu uzņēmumu, piemēram, *IBM*, *Microsoft*, *SUN*, *Bull*, *Oracle*, vadītāji licencē atsevišķas brīvā/atvērtā pirmkoda programmas un balsta uz tām daļu no savas uzņēmējdarbības un tirgvedības stratēģijas. Pat tie, kas nodarbojas tikai ar programmatūras pārdošanu, izmanto iespēju paplašināt lietotāju un izstrādātāju loku, izplatot attiecīgus brīvā/atvērtā pirmkoda materiālus.

Valsts pārvaldes iestādes, kas rada ievērojamu daļu elektroniskās pārvaldes programmatūras, ievērojami atpaliek tās izplatīšanā, t.i., iespējas pavērsnā citām iestādēm — iespējams, citās dalībvalstīs — atkārtoti izmantot programmatūru un pielāgot to savām vajadzībām, atbrīvojot no vajadzības izstrādāt programmatūru pilnīgi no jauna.

EUPL licence jāuzskata par rīku, kas sekmē šādu resursu optimizāciju un koplietošanu. Tai jāuzlabo izpratne par brīvā/atvērtā pirmkoda izplatīšanas piedāvātajām iespējām un jāiedrošina visas ieinteresētās puses sekot Eiropas Komisijas piemēram, kas savu programmatūru piedāvā ar *EUPL*.

<http://ec.europa.eu/idabc/eupl>

<http://www.osor.eu/eupl>